

انجمن حامیان فرهنگ قرض الحسنه و کارآفرینی اجتماعی

راهبران اجتماعی

اعضای انجمن حامیان فرهنگ قرض الحسنه و کارآفرینی اجتماعی

مهر ۱۴۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ...

آنچه به مردم نفع می‌رساند در زمین [باقی] می‌ماند .

(سوره رعد_آیه ۱۷)

مقدمه

با مروری بر موفقیت‌های جوامع انسانی، در بین آنها، افرادی را می‌بینیم که نقشی پررنگ‌تر در به ثمر نشستن این فعالیت‌ها داشته‌اند. این افراد، فعالانی اجتماعی هستند که با انگیزه درونی و کاملاً خودجوش در اجتماع فعالیت می‌کنند؛ دغدغه اصلی آنها حل مسائل جامعه است؛ آنها سعی می‌کنند از ظرفیت افراد جامعه برای حل این مسائل استفاده کنند و همیشه جلودار این حرکت‌ها هستند.

در الگوی تعالی اجتماعی رسالت، این افراد با عنوان «راهبران اجتماعی» شناخته می‌شوند و به عنوان پرچمدار و دغدغه‌مند اجتماعی، نقشی جدی را در شکل‌گیری جمع‌های مردمی تحت عنوان «کانون‌های همیاری اجتماعی» و نیز بسیج اعضای این کانون‌ها در انجام فعالیت‌های مختلف در جامعه، به طور کاملاً داوطلبانه و خودجوش ایفا می‌کنند.

راهبران اجتماعی، یکی از ارکان مهم «انجمن حامیان فرهنگ قرض‌الحسنه و کارآفرینی اجتماعی» (نهاد مردمی رسالت) هستند که در مسیر رسیدن به سبک بهتر کار و زندگی، نقش بسزایی ایفا می‌کنند. راهبران اجتماعی به عنوان پیشرو و امام، ظرفیت یک اجتماع را هدایت کرده و از همه زیرساخت‌هایی که الگوی تعالی اجتماعی رسالت در اختیارشان قرار داده، برای توسعه منطقه خود بهره می‌برند.

نقش راهبران اجتماعی در الگوی تعالی اجتماعی رسالت به قدری کلیدی است که می‌توان گفت بدون وجود آنها، اهداف الگو (نظیر ارتقای همیاری اجتماعی، فرهنگ قرض‌الحسنه و کارآفرینی اجتماعی)، چندان قابلیت همگانی شدن، پایدار شدن و استمرار در جامعه را ندارد.

زیست بوم انجمن حامیان فرهنگ قرض الحسنه و کارآفرینی اجتماعی

انجمن حامیان فرهنگ قرض الحسنه و کارآفرینی اجتماعی

ویژگی‌های راهبر اجتماعی

راهبران اجتماعی در الگوی تعالی اجتماعی رسالت، ویژگی‌های بارزی دارند که در اینجا اهم آن‌ها را مرور می‌کنیم:

«راهبران اجتماعی» بانیان و پرچم‌دار شکل‌گیری کانون‌های همیاری اجتماعی هستند و سعی می‌کنند از ظرفیت مردم برای حل مسائل خودشان استفاده کنند. اعضای «کانون‌های همیاری اجتماعی» با جلوداری راهبران اجتماعی گرد هم می‌آیند و سعی بر این دارند که اقداماتی جمعی برای بهبود کار و زندگی اعضای جامعه خود انجام دهند.

ممکن است در جامعه تعداد زیادی فعال اجتماعی وجود داشته باشد، اما از بین آنها، فقط تعدادی راهبر اجتماعی هستند. این افراد علاوه بر دغدغه اجتماعی، مسائل مختلف جامعه خود را به خوبی می‌شناسند و ثانیاً این قابلیت را دارند که جمع‌های مردمی را حول این مسائل، بسیج نموده و ثالثاً می‌توانند همه ظرفیت‌های اقتصادی- اجتماعی موجود در جامعه را برای به ثمر نشستن این اتفاق، به کار گیرند.

ویژگی‌های راهبر اجتماعی

راهبران اجتماعی، یک تخصص ندارند، بلکه مسأله‌محور و جامع‌نگر حرکت می‌کنند. یک روز مسأله اجتماعی، دفاع است، روز دیگر آب است، یک روز سواد است، یک وقتی مسأله اجتماعی یک پل بود، یک روز مسجد است، روز دیگر اشتغال است. لذا راهبران اجتماعی، همزمان به ابعاد مختلف مسائل جامعه توجه دارند.

از طرفی راهبران اجتماعی، منصوب‌شدنی نیستند بلکه از قبل در هر جامعه‌ای وجود دارند و در این میان، الگوی تعالی اجتماعی رسالت، آنها را مجهز به ابزارها و سامانه‌هایی می‌کند تا بهتر بتوانند در جامعه، نقش‌آفرینی کنند.

ضمناً، راهبری اجتماعی یک جایگاه سازمانی یا اداری نیست، بلکه، کاملاً امری داوطلبانه و برخاسته از اعتقادات و باورهای درونی افراد است. لذا این افراد، برای نقش‌آفرینی در جامعه، با انگیزه‌های اجتماعی خود فعالیت می‌کنند و چشم‌داشتی به هیچگونه پاداشی از افراد یا سازمان‌ها ندارند.

باتوجه به اینکه کانون‌های همیاری اجتماعی، محدودیت جغرافیایی خاصی ندارند و اعضای آن می‌توانند از مناطق مختلف باشند، فعالیت راهبران اجتماعی نیز به تبع، محدود به جغرافیا نیست و می‌تواند اعضای را از مناطق مختلف کشور و دنیا دربرگیرد.

انواع نقش آفرینی راهبر اجتماعی

راهبر اجتماعی، یک فعال اجتماعی است و این راهبری، دامنه فعالیت گسترده‌ای را دربرمی‌گیرد. یک راهبر اجتماعی ممکن است صرفاً راهبری اعضای یک هسته کارآفرینی اجتماعی یا هسته رسالت آسمانی (هسته جهادی) یا هسته اعتماد اجتماعی را ایفا کند (راهبر هسته)؛ ممکن است یک قانون همیاری اجتماعی را شکل دهد و آن را راهبری کند (راهبر قانون)؛ ممکن است نقش راهبری‌اش فراتر از یک قانون بوده و پرچم‌دار چند قانون همیاری اجتماعی باشد؛ حتی ممکن است دغدغه‌اش یک روستا یا یک محل یا شهر را هم دربرگیرد. برخی نیز آنچنان دغدغه اجتماعی پررنگی دارند که به منطقه خود محدود نمی‌شوند و مسائل اجتماعی روستاها یا شهرهای اطراف را نیز دنبال می‌کنند.

راهبر اجتماعی در همه موارد فوق، با توجه به اشرافی که بر ابعاد مختلف الگوی تعالی اجتماعی رسالت دارد و از طرفی با توجه به شناختی که از مسائل و دغدغه‌های اعضا در منطقه‌اش حاصل کرده، آنها را حول این مسائل رهبری و بسیج می‌کند و از ظرفیت انواع سامانه‌های «ام‌رسالت» نیز برای تسهیل این اقدامات بهره می‌برد.

در ضمن راهبر اجتماعی با توجه به ارتباطاتی که با رهبران و سازمان‌های رهبری دارد، در تسهیل امورات اعضا در رابطه با انواع سامانه‌ها، آنها را همراهی می‌کند و مشاوره‌های لازم را به آنها می‌دهد.

آقای خوش‌بین؛ روستای شیخ محله، شهرستان صومعه سرا، استان گیلان

موسی خوش‌بین، یک فعال اجتماعی است که در کنار کشاورزی و دامداری در روستای شیخ محله، در تلاش است تا مسائل و مشکلات اعضای محل را با همدلی و همراهی خود مردم، حل کند. «حاج موسی» اعتقاد راسخی به فرهنگ قرض‌الحسنه دارد و به دنبال ترویج این فرهنگ در بین مردم بوده و از ظرفیت قانون همیاری اجتماعی «ولایت مهدی» برای حل مشکلات مردم، بهره می‌برد.

حاج موسی اعتقاد دارد که مردم باید، قانون‌های همیاری اجتماعی مختص خودشان را شکل بدهند که در همین راستا، تاکنون ۲۰ قانون همیاری اجتماعی در روستاها و شهرهای مختلف شکل گرفته است. هر یک از این قانون‌ها، راهبران و همیاران خودشان را دارند و موسی تمام تلاشش را کرده تا این افراد، تسلط کافی به سامانه‌های اِم‌رسالت داشته باشند و خودشان بتوانند امورات اعضایشان را به پیش ببرند.

آقای عشقان ملک؛ محله مردآباد شهر یزد

حدود ۴ سال پیش، از بین اهالی ۷ هزار نفری محله مردآباد شهر یزد، یک کانون همیاری اجتماعی با محوریت آقای عشقان ملک شکل گرفت که تاکنون ۳۳۰۰ عضو دارد. اهالی محله با راهبری اجتماعی ایشان اقدامات چشم‌گیری انجام داده و معنای واقعی یک محله را به تصویر کشیده‌اند.

آقای عشقان ملک تلاش کرده است تا از ظرفیت شرکت‌های خصوصی و خیرین به عنوان حامیان اعتباری این کانون بهره ببرد. با این اتفاق، این حامیان، اعتبار حساب پس‌انداز خود در بانک قرض‌الحسنه رسالت را در اختیار کانون همیاری اجتماعی قرار می‌دهند تا صرف نیازها و پروژه‌های توسعه‌ای محله شود.

از اعتبارات قرض‌الحسنه‌ای که با همیاری اعضای کانون و حامیان مهیا شده است، تاکنون ۳ هزار عضو، وام قرض‌الحسنه در موضوعات مختلف (معیشت، ازدواج، فرزندآوری و کار و کسب‌های خانگی) دریافت کرده‌اند.

این اتفاقات که منجر به همبستگی بیشتر اهالی محل شده، کاهش چشم‌گیری در میزان جرم و جنایت به همراه داشته، به طوری که در دو سال اخیر، فقط ۷ پرونده قضایی تشکیل شده است. این آمار در مقایسه با محله‌های مجاور، بسیار قابل تأمل است.

از جمله اقدامات شایان ذکر کانون همیاری اجتماعی برای کاهش آسیب جرایم اجتماعی در محل، تأسیس مجتمع ورزشی و تشکیل تیم فوتبال ساحلی در سطح لیگ برتر، برگزاری دوره‌های فرهنگی مدارس، نوسازی خانه بهداشت، حمایت از جوانان و خانواده‌ها در کار و کسب‌های خانگی می‌باشد.

در حال حاضر، این محله، به محله‌ی نمونه در استان یزد تبدیل شده و منجر به الگویی سایر محله‌ها از آن گشته است.

نکته جالب در این کانون این است که تنها ۳۰ درصد اعضای کانون از اهالی محل هستند و مابقی از محله‌های اطراف و حتی شهرهای اطراف می‌باشند. این نشان می‌دهد آقای عشقان‌ملک تنها به محله خود بسنده نکرده و تلاش کرده این فرهنگ همیاری و همدلی را به فراتر از محله خود گسترش دهد.

آقای فتوحی؛ روستای چاهوک شهرستان تفت

روستای چاهوک واقع در شهرستان تفت استان یزد، روستایی با قدمتی دیرینه است که مفهوم همیاری اجتماعی در آن پررنگ است. مردمان این روستا هر کجا که نیاز بوده است پای به میدان گذاشته‌اند و هر کس به اندازه توانش در آبادانی روستا سهیم شده است.

آقای فتوحی یک کانون همیاری اجتماعی با ۲۵۰ عضو در روستا شکل داده است و چند حامی هم برای حمایت از کانون شناسایی کرده است. سه اولویت اصلی پرداخت وام به اعضای کانون، اشتغال، ازدواج و مسائل ضروری مردم بود. این اتفاق باعث شد که هر وقت، برای یک عضو مسأله‌ای پیش می‌آمد، آقای فتوحی با استفاده از اعتبارهایی که اعضای کانون و حامیان در بانک قرض‌الحسنه رسالت داشتند، وامی را برای آن عضو فراهم می‌کرد تا مسأله حل شود.

آقای فتوحی برای ارتقای همیاری مردم، ساختارهایی اجتماعی (با عنوان کمیسیون) حول موضوعات مختلف همچون ورزش، زنان، عمرانی و اجتماعی شکل داده که اهالی روستا در موضوعات مختلف روستا تصمیم‌گیری و اقدامات جمعی انجام می‌دهند.

آقای فتوحی برای جلوگیری از مهاجرت اهالی روستا، به فکر اشتغال‌زایی می‌افتد تا نهایتاً منجر به مهاجرت معکوس می‌شود. این اتفاق منجر به شکل‌گیری چندین کار و کسب خرد و خانگی در رشته‌هایی همچون لبنیات، گردشگری، دام و طیور، قالی‌بافی و پوشاک شده که نه تنها نیاز روستا به این محصولات را برطرف کرده، بلکه موجبات عرضه به گردشگران را نیز فراهم کرده است.

یکی از نوآوری‌های آقای فتوحی برای احیای هویت بومی و نیز رونق گردشگری روستا، برگزاری جشنواره بومی «۲۵ بهمن» یا «اسفند ملتی» است که طی آن مردم وابسته به روستا از سراسر کشور و نیز جمعی از گردشگران حضور پیدا می‌کنند و مراسم فرهنگی متنوعی اجرا می‌گردد و در ضمن، محصولات و صنایع دستی روستا به مهمانان عرضه می‌شود. این رویداد، به ثبت ملی رسیده است.

بی بی ماه؛ فولادشهر استان اصفهان

بی بی ماه بهرام زاده سال هاست عمرش را وقف حل معضلات اجتماعی (به خصوص اعتیاد و بیکاری زنان سرپرست خانوار) در فولادشهر اصفهان نموده است. ایشان سالها پیش کانون همیاری اجتماعی «میثاق بانوان فولادشهر» را شکل داد تا بتواند با همیاری خود اعضا، مسائل آنها را حل کند.

بی بی ماه با تأسیس کمپ ترک اعتیاد، تعداد زیادی از بانوانی که در دام اعتیاد گرفتار شده بودند را به دامن اجتماع بازگرداند و حتی برای آنها، زمینه کار و کسب خانگی را با اعطای وام از اعتبارات قرض الحسنه اعضای کانون فراهم کرد.

بی بی ماه تاکنون موفق شده است با پادرمیانی و مشاوره با خانواده‌های در حال فروپاشی، از وقوع بیش از ۵۰۰ مورد طلاق حتمی جلوگیری کند.

از طریق:

همیاری اجتماعی | قرض الحسنه | کارآفرینی اجتماعی

«راهبران اجتماعی» کسانی هستند که دغدغه حل مسائل اجتماعی از طریق خود مردم را دارند و بانیان و پرچم‌داران شکل‌گیری کانون‌های همیاری اجتماعی هستند. این افراد سعی می‌کنند که از ظرفیت مردم برای حل مسائل خودشان استفاده کنند.

این راهبری ممکن است دامنه فعالیت گسترده‌ای را دربرگیرد. یک راهبر اجتماعی ممکن است صرفاً راهبری اعضای یک هسته کارآفرینی اجتماعی یا هسته رسالت آسمانی یا هسته اعتماد اجتماعی را ایفا کند (راهبر هسته)؛ ممکن است یک کانون همیاری اجتماعی را راهبری کند (راهبر کانون)؛ ممکن است نقش راهبری‌اش فراتر از یک کانون بوده و پرچمدار چند کانون همیاری اجتماعی باشد؛ حتی ممکن است دغدغه‌اش یک روستا یا یک محل یا شهر را هم دربرگیرد.

برخی نیز آنچنان دغدغه اجتماعی پررنگی دارند که به منطقه خود راضی نمی‌شوند و مسائل اجتماعی روستاها یا شهرهای اطراف را نیز دنبال می‌کنند.